

М. М. Торчинський,*д-р філол. наук, проф.,**Хмельницький національний університет,
завідувач кафедри української філології*

КІЛЬКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЛАСНИХ НАЗВ МАТЕРІАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

У статті з'ясовано, що загальна кількість прагматонімів становить 2 006 000, проте лише 70 000 можуть функціонувати як одиниці мови. Найбільше засвідчено власних назв будинків і подібних споруд (1 260 000), товарів (300 000) і окремих предметів (260 000).

Ключові слова: архітектуронім, кількісна характеристика, порейонім, прагматонім, товаронім, хрематонім.

Кількісна характеристика будь-яких явищ, зокрема і мовних, є невід'ємним складником їхнього комплексного аналізу, оскільки орієнтує дослідників насамперед на продуктивність як основний компонент, який дозволяє з'ясувати рівень поширення цього явища у світі, а вже звідси впливає спрямування дослідження на опис або продуктивних, або унікальних систем.

Мова як складна багаторівнева структура досить часто піддається квантитативному опису. Проте якщо, наприклад, кількість фонем чи графем підрахувати відносно легко, то стосовно лексем виникають певні ускладнення.

Передусім зазначимо, що точну кількість слів (як власних, так і загальних) підрахувати важко, оскільки кодифікація завжди на крок відстає від живої мови, яка постійно змінюється, запозичує щось нове, збагачується неологізмами, позбувається застарілих і непотрібних слів, містить діалектизми, вживані на обмежених територіях, і професійні жаргонізми, відомі лише у вузьких сферах. Тому всі цифри, які наводяться для кількісної характеристики лексичного запасу мов, слід вважати дуже приблизними.

Раніше такі підрахунки в основному виконувалися на рівні загальних назв. Наприклад, в одинадцятитомному словнику української мови зафіксовано близько 134 000 слів, в орфографічному (2008 р.) – близько 172 000, у «Словнику української мови» за редакцією В. В. Жайворонка (2016 р.) – 165 000.

Цікавим є висновок Ю. О. Карпенка, що в мові на одну загальну назву припадає до кількох сотень власних. Засновник Одеської ономастичної школи робив спробу порахувати окремі розряди пропріальних одиниць (наприклад, він стверджував, що в Україні лише топонімів декілька мільйонів, на мільйони слід рахувати ергоніми і

особливо хремотоніми української мови, а заголовків художніх творів безмежна кількість) [7, с. 83–84]. Якщо взяти до уваги запропонований Ю. О. Карпенком коефіцієнт співвідношення між онімами й апелятивами (для прикладу: 1 до 500), то кількість пропріативів, залежно від взятого за основу джерела інформації, має становити 67, 82,5 або 86 мільйонів одиниць.

З'ясування істинності цих чисел і є основним завданням нашого дослідження. Звичайно, це тривалий, багатоетапний процес, оскільки, структуруючи онімний простір, ми виокремили до двох тисяч різновидів пропріативів, об'єднаних у шість онімних полів. Три з них у квантитативному аспекті вже схарактеризовані у статтях, поданих до збірників наукових праць, які друкуються у Львові, Умані і Хмельницькому (визначено кількість відповідно топонімів, ергонімів і вітонімів).

Метою цього дослідження є з'ясування кількості власних назв матеріальних об'єктів, тобто прагматонімів.

При встановленні кількості онімів ми намагалися врахувати низку особливостей.

По-перше, розмежовано номінації, засвідчені в мові, серед яких чимало застарілих лексем, які нині практично не використовуються мовцями, та найменування, що побутують у просторічному мовленні (тут насамперед фіксуються зооніми, мікротопоніми, прізвиська, неофіційні найменування багатьох матеріальних і нематеріальних об'єктів).

По-друге, на основі аналізу численних праць, в яких характеризувалися різні розряди онімної лексики, ми встановлювали так званий коефіцієнт динаміки ономастикону, сутність якого полягає в тому, скільки разів той чи інший денотат протягом всього періоду його існування змінював своє найменування. Наведемо дані для окремих розрядів прагматонімів: комерціонімів (1,15), пресулатонімів (1,2), сервісонімів (1,1), фірмонімів (1,3), школонімів (1,4), власних назв приміщень культових (1,05), розважальних (1,1), медичних (1,1), силових (1,1) структур. Практично нульовий коефіцієнт наявний серед найменувань приміщень банків, готелів, замків і фортець, колоній, ресторанів, сільськогосподарських приміщень (млинів, польових станів, ферм).

По-третє, для певних розрядів пропріальних одиниць вагоме значення має хронологічний показник, який дозволяє врахувати кількість онімів, що існувала в попередні роки, десятиліття і навіть століття. Наприклад, хронологічний коефіцієнт агротехніконімів становить 100, що пов'язано зі значним зростанням кількості таких об'єктів у попередні періоди.

По-четверте, ми фіксували не лише українські прагматоніми, а й власні назви, запозичені з інших мов, які активно використовуються мовцями в Україні. Це, зокрема, стосується найменувань споруд, цінних речей, транспортних засобів та інших товарів, які відомі усьому світові.

По-п'яте, визначаючи кількість онімів, ми намагалися врахувати явища полісемії, омонімії та синонімії, які в ономастиці проявляються своєрідно.

Так, різні назви одного і того самого об'єкта кваліфікуються як синоніми, тобто лексичні варіанти найменувань (по суті – як самостійні номінації) і рахуються як окремі оніми (за допомогою коефіцієнта динаміки пропріативів). Наприклад, автомобіль *ВАЗ-21-01* має ще й сленгове найменування *Копійка*, а трактор *ДТ-75* – *Поштар*, і всі ці номінації додаються як складники загальної кількості пропріальних одиниць.

Однакові назви різних денотатів є омонімами й аналізуються, як у попередньому випадку: місто, річка, готель, ресторан, футбольна команда *Дніпро*; регіон, готель, поетонім і футбольна команда *«Полісся»*.

Зазначимо, що омонімія насамперед характерна для прагматонімів і ергонімів, оскільки назви приміщень і колективів людей, які там працюють, часто збігаються, що дозволяє двічі кваліфікувати ці номінації, адже вони належать до різних онімних розрядів. Наприклад, *«Новатор»* – це прагматонім, якщо номінує приміщення заводу, і ергонім, якщо це назва колективу робітників.

Однакові номінації об'єктів, які належать до однієї групи, кваліфікуються як багатозначні слова і рахуються лише один раз. Наприклад, у багатьох містах фіксується чимало торгових точок із назвами *«Квіти»*, *«Продовольчі товари»*, *«Хліб»* тощо, і в усіх цих випадках рахується лише одна пропріальна одиниця.

Для підрахунків загальної кількості власних назв запроваджено коефіцієнт полісемії, який, зокрема, становить: для агротехніконімів – 15; комерціонімів – 15; кулінонімів – 2; людіаріонімів – 2,5; медицинонімів – 2 тощо.

Зауважимо, що кількість пропріативів різних розрядів нами подається уже із врахуванням названих вище показників.

По-шосте, з метою забезпечити певну об'єктивність у визначенні обсягів українського ономастикону, ми розглядаємо окремо кількість його складників, і лише тоді говоримо про чисельність всієї сукупності пропріативів. Оскільки на сьогодні немає єдиної структури онімного простору української мови, використаємо для цього нашу денотатно-номінативну систематизацію онімної лексики, за якою всі власні назви поділено на онімні поля і підполя, сектори і підсектори, сегменти і підсегменти, елементи і піделементи [див.: 14, с. 122–274].

Інформацію про кількість власних назв матеріальних об'єктів ми брали із праць як вітчизняних учених, таких як Є. С. Біла [1], О. В. Вінарєва [2], О. Ю. Карпенко [6], М. А. Курушина [9], Г. В. Ткаченко [13], С. О. Шестакова [15], А. М. Янчишин [17], так і зарубіжних, переважно російських, таких як І. І. Ільїна [4], А. А. Ісакова [5], Н. Г. Мордвінова [11], Є. А. Сотникова [12], О. Є. Яковлева [16], зі словників і довідників, на кшталт: *«Велика чи мала літера?»* В. В. Жайворонка [3], *«Міжнародна класифікація товарів і послуг»* [10] тощо, а також із численних сайтів в Інтернеті (їх настільки багато, що неможливо перерахувати у списку використаних джерел). Також зазначимо, що З. П. Комолова підготувала статтю *«Досвід кількісного дослідження прагмонімів (на матеріалі товарних знаків ЄСРП і США)»* [8], яку ми теж використали в нашій роботі.

Прагматонімне поле складається із чотирьох підполів: архітектуронімів, порейонімів, хрематонімів і товаронімів, тобто номінацій споруд, транспортних засобів, одиничних предметів і об'єктів, призначених для продажу чи обміну.

Номінації будинків та інших подібних приміщень, яких зафіксовано майже 1 260 000 (з них у мові функціонує до 50 000 номінацій), представлені численними різновидами.

Наприклад, власні назви освітньо-наукових установ – це найменування дошкільних закладів (майже 15 000: *«Ромашка»*), шкіл (понад 16 500: *Малинський загальноосвітній навчально-виховний комплекс «Школа-ліцей № 1 ім. Ніни Сосніної» I–III ступенів*), закладів професійно-технічної (817: *Київське вище професійне училище технологій та дизайну*) і вищої освіти (понад 660: *Одеський національний університет імені Іллі Мечникова*), позашкільних (більш ніж 4 000: *Хмельницька дитяча музична школа № 1 ім. Миколи Мозгового*) та академічних (майже 600: *Інститут літератури*

імені *Т. Г. Шевченка*) установ, а також понад 1 000 іноземних (*Гарвардський університет*) і колишніх (*Київський інститут шляхетних дівчат*) об'єктів: Загальна кількість найменувань таких споруд – більш ніж 86 000, з них функціонує в мові – 5 000.

Кількість інших домонімів, разом із номінаціями колишніх та іноземних об'єктів, становить:

до 385 000 назв об'єктів виробничого призначення (330 000 компаній, фірм і подібних денотатів: *«Спецбуд-електро»*; майже 38 500 заводів і фабрик: *«Мотор-Січ»*; до 1 000 цехів: *Секретний цех*; до 1 000 шахт: *«Шахтарська Глибока»*; більш ніж 10 000 колишніх підприємств: *Миколаївський завод «Наваль»*; до 5 000 іноземних фірм: *«Боїнг»*). Як мовні одиниці можна кваліфікувати до 2 000 таких онімів;

більш ніж 150 000 найменувань споруд, в яких знаходяться керівні структури різних рівнів: регіонального (до 140 000: *Житомирська обласна державна адміністрація*), всеукраїнського (до 5 000: *Верховна Рада України*) і міжнародного (до 1 000: *Рада Безпеки ООН*), як державні (*Славутська міська рада*), так і громадські (*Нетішинська міська організація ветеранів*), а також номінації колишніх (до 200: *Гетьманський будинок*) та іноземних керівних структур (до 5 000: *Європейський парламент*); у мові побутує досить значна кількість таких онімів – до 30 000;

понад 50 000 номінацій культових споруд (в Україні – близько 38 000 церков: *Андріївська церква*; майже 200 монастирів: *Межиріцький*, понад 2 000 каплиць: *Святої Параскеви*; у світі – більш ніж 10 000 церковних об'єктів: *Сікстинська капела*); до сфери мови відносимо до 10 000 таких пропріативів;

майже 47 000 назв об'єктів культури і спорту (в Україні – понад 50 000 культосвітніх установ: кінотеатр *«Київська Русь»*; 40 000 бібліотек: *Державна бібліотека України для юнацтва*; понад 1 000 музеїв: *Львівська галерея мистецтв*; майже 1 000 спортивних споруд: *Київський палац спорту*; понад 5 000 інших розважальних закладів: *Київський іподром*; у світі – більш ніж 20 000 таких об'єктів: *Міланський оперний театр Ла Скала*); до сфери мови можна віднести до 1 000 власних назв.

Водночас зазначимо, що найменувань аптек, банків, готелів, лікарень, об'єктів громадського харчування і торгівлі, приміщень, де знаходяться силові структури, місць позбавлення волі, сервісних центрів, споруд оборонного призначення в мові орієнтовно налічується до 2 000, а всього їх зафіксовано:

приблизно 28 500 власних назв об'єктів, задіяних у сфері охорони здоров'я (понад 12 000 лікарень і поліклінік: *Буцацька районна поліклініка*; більш ніж 40 000 аптек: *«Джерела здоров'я»*; понад 5 000 іноземних лікувальних закладів: *«Рудольфінерхаус»*;

до 25 000 номінацій місць тимчасового проживання (готелів: *«Підкова»*, санаторіїв: *«Квітка полонини»*, зокрема іноземних: *«Модерн Гонолулу»*);

понад 20 000 назв банківських установ в Україні (*Подільське відділення АТ «Правекс банк»*) і за кордоном (*«Сітігруп»*);

до 20 000 найменувань приміщень, закріплених за силовими структурами (поліцією, СБУ, прокуратурою, судами тощо) як в Україні (*Бережанське відділення поліції*), так і кордоном (*Європейський Суд з прав людини*);

до 18 000 власних назв закладів громадського харчування в Україні (ресторани: *«Прованс»*; кафе, паби тощо: арт-кафе *«Диканька»*) і світі (*«Даніель»*);

майже 10 500 номінацій торгових приміщень (в Україні – до 38 500 магазинів: *Центральний універмаг*; 45 000 кіосків: *«Адамівські ковбаси»*; до 50 000 дрібних

торгових точок: «Наталі»; понад 10 000 ринків: «Привоз»; близько 7 000 АЗС: «ОККО»; у світі – до 5 000 відомих торгових об'єктів: торгова галерея «Центерсіті»;

до 5 000 назв споруд, у яких надають сервісні послуги: СТО «Дизель-сервіс»; серед комерціоністів і сервісоністів засвідчено високий коефіцієнт полісемії;

до 2 500 найменувань споруд оборонного призначення: замків (81: *Золочівський замок*), палаців (126: *Ханський палац*), фортець (75: *Хотинська фортеця*), зокрема до 2 000 – іноземних (*Шенбрунн*);

до 1 000 власних назв місць позбавлення волі як в Україні (*Луцький слідчий ізолятор*), так і за кордоном (*Алькатрас*).

Лише окремі агротехніконіми, базоніми, вокзалоніми, депооніми, лепораріоніми, лімітрофоніми, станціоніми, статівоніми і типографіоніми можуть закріпитися у сфері мови, натомість у мовленні їх фіксуємо значно більше:

більш ніж 33 000 найменувань сільськогосподарських приміщень: польових станів, курників, млинів, ферм тощо: *Пилипківський млин*; для таких номінацій характерні високі показники багатозначності та хронології;

до 2 000 найменувань аеропортів, залізничних і автобусних вокзалів і станцій: *Міжнародний аеропорт «Бориспіль»*, зокрема і міжнародних: аеропорт *Орлі* у Франції;

140 000 найменувань об'єктів транспортної сфери: станція метро «*Хрещатик*»;

близько 2 000 номінацій автопарків, залізничних, тролейбусних і трамвайних депо: *Локомотивне депо імені Тараса Шевченка*;

майже 2 000 власних назв військових туристських, спортивних та інших таборів: «*Лісова пісня*»;

до 1 000 найменувань баз, складів і сховищ: *Вінницька гуртово-роздрібна продовольча база*;

понад 500 власних назв типографій, прикордонних застав, митних постів та інших об'єктів: митний пост «*Хмельницький-центральний*».

Лише в мовленні мешканців переважно населених пунктів сільського типу поширені власні назви окремих будинків як житлового призначення (*Жеськова хата*), так і господарського (*Слімакова шопа*); визначити їхню кількість практично нереально (на нашу думку, у 28 385 селах їх може бути до 250 000).

Конструкціоніми, тобто власні назви не будинків, а інших споруд, менш поширені (до 160 000 найменувань, з них у мові трапляється не більше ніж 5 000). Це номінації: 1) альтанок (до 500: *Біла*), атракціонів (до 1 000: «*Сонечко*»), гральних автоматів (до 2 000: «*Фауст*»), зокрема іноземних об'єктів (до 1 000: «*Дзвін свободи*»); 2) веж (більш ніж 1 000: *Кругла вежа*) і маяків (понад 60: *Лузанівський маяк*), зокрема колишніх та іноземних об'єктів (понад 6 000: *Вавилонська вежа*); 3) меморіалів (85: «*Меморіал львівських орлят*»), пам'ятників (1 174: «*Батьківщина-Мати*»), обелісків (всього – понад 50 000, однак високий коефіцієнт полісемії зменшив цю кількість до 5 000: *Пам'ятний знак на честь воїнів-односельчан*), статуй (10 000 і 2 000 – аналогічна до попередньої характеристика: «*Русалка*»), колишніх об'єктів (всього до 140 000 пам'яток історії і культури, проте сюди включено значну частину домоністів, наприклад, до 5 000 найменувань пам'яток фортифікації: *Тустань*) та іноземних об'єктів (до 20 000: «*Децебал*»).

Кількість хрематоністів трохи менша (близько 260 000, з них до сфери мови належить до 10 000 онімів), і це номінації ювелірних виробів (до 1 000: золотий самородок «*Заячі вуха*»), ваз, чаш і кубків (до 5 000: *Кубок Нестора*), дзвонів, гармат, музичних інструментів (до 500: дзвін «*Великий Том*»), монет (близько 1 000: «*Ольвійський дельфін*»), марок (понад 250 000: «*Козаки навколо світу. Індія*»), орденів і

медалей (до 2 000: медаль «Захиснику Вітчизни»), премій та інших відзнак (до 500: «Оскар»).

Значно менше порейонімів (в межах 26 000 і до 1 000 тих, що функціонують у мові), тобто власних назв транспортних засобів: до 20 000 морських (нинішніх: «Гетьман Сагайдачний»; колишніх: «Херсонес»; іноземних: «Ентерпрайз»), до 100 повітряних («Батьківщина»), до 200 космічних (вітчизняних: «Зеніт-3SLB» та іноземних: «Атлас-Е»), до 300 залізничних (вітчизняних: «Подільський експрес» та іноземних: «Гордість Африки»), до 5 000 автомобільних (автобус «Поділля»). Зазначимо, що в побутовому мовленні часто трапляються оказіональні найменування автомобілів, на кшталт: «Ластівка», однак високий коефіцієнт полісемії зменшує їхню кількість до кількох сотень.

Вагомий пласт ономастикону складають товароніми, що включають найменування промислових і продовольчих товарів вітчизняного й іноземного виробництва, які використовують українські споживачі. Незважаючи на те, що певна кількість таких лексем може бути кваліфікована як номенклатура або навіть апелювати, проте основна частина слів має всі ознаки пропріальної лексики. Зазначимо також, що товароніми розмежовуються на марконіми і сортоніми (наприклад, «Опель» – «Астра», «Вектра», «Омега», «Рекорд» тощо), причому другий тип більш продуктивний, а перший частіше має полісемійні форми; крім того, товароніми активно представлені у попередніх часових періодах.

Серед гастронімів переважають номінації виробів бакалійних (до 15 000: олія «Стожари», сіль «Екстра»), кондитерських (до 7 000: вафлі «Артек», печиво «Зоологічне»), молочних (до 3 000: йогурт «Абрикос», сир «Звенигородський»), м'ясних (до 2 000: рулет «Буковинський», ковбаса «Дрогобицька»), рибних (до 1 000: крабові палички «Водний світ», ікра лосося «Спецпосол») і хлібно-булочних (до 2 000: булка «Арнаутська», хліб «Дарницький»); алкогольних (до 3 000: вино «Кокур Качинський», коньяк «Марсель») і безалкогольних (до 10 000: газований напій «Живчик Груша», чай «Принцеса Ява») напоїв; сигарет (до 3 000: «Ватра»); страв (до 4 000: салат «Грецький», котлети «По-київськи»), а також ліків (до 3 000: «Фіналгон»), кормів для тварин (до 500: «Печінка М'яу») тощо. Всього трапляється до 55 000 найменувань продовольчих товарів, з яких 2 000 можемо кваліфікувати як елементи мови.

Ангастроніми представлені власними назвами предметів біжутерії (до 3 000: намисто «Котяче око», брошка «Ластівка щастя»), галантереї (до 20 000: парасоля «Лантана», шпильки-невидимки «Олександра»), косметики (до 7 000: дитячий крем «Домашній», помада «Фреш Джус Абрикос»); парфумерії (до 25 000: одеколон «Ерас», духи «Рідна Україна»), побутової хімії (до 16 000: рідина для миття скла «Бліз кристал», порошок пральний «Морська свіжість»), сантехніки (до 5 000: ванна «Беско Талія», умивальник «Рока Меридіан»), текстилю (до 3 000: ковдра «Новіта», штори «Ярема»); транспортних засобів (понад 7 000: автобус «Богдан», автомобіль «Форд Ф'южен»), аудіовідеопродукції (до 9 000: телевізор «Весна-3», магнітофон «Маяк») та машин, призначених для полегшення домашніх робіт (близько 4 000: електропраска «Аврора», холодильник «Норд»); комп'ютерів і додаткових пристроїв для них (до 1 000: принтер «Епсон», сканер «Зима»); меблів (до 10 000: диван «Дипломат», ліжка «Олімп»); килимів (до 3 000: «Атланта»); годинників (до 5 000: «Бристоль»); іграшок (до 50 000: конструктор «Дракон і робот», дзига «Мандарин»); жіночого і чоловічого одягу (до 2 000: костюм «Галант», плаття «Манго») та взуття (до 500: туфлі «Сеастар LE07», черевики «Респект»); тканин (до 3 000: атлас «Королівський», льон «Леонард»); господарських (до 2 000: бокал «Аріадна», термос «Стенсон»), канцелярських (до

3 000: клей «Енергія», олівці «Конте»), спортивних (до 25 000: велотренажер «Спорт Р60», спальний мішок «Чемпіон»), художньо-декоративних (до 40 000: картина «Ранок у горах») і ювелірних (до 2 000: кулон «Сова», кільце «Хижачка») товарів тощо. Всього зафіксовано понад 245 000 номінацій, з яких у сфері мовлення функціонує не більше ніж 1 000 онімів.

У цілому прагматонімікон представлений більш ніж двома мільйонами власних назв матеріальних об'єктів (орієнтовно 2 006 000 пропріальних одиниць), однак у мові функціонує не більше ніж 70 000 таких найменувань.

У перспективі планується встановити кількість власних назв, які належать до інших онімних полів, таких як космоніми й ідеоніми, а також з'ясувати загальну кількість пропріальних одиниць української мови.

Література

1. Біла Є. С. Англомовні ароматоніми: структурний, семантичний та когнітивний виміри: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2018. 21 с.

2. Вінарева О. В. Структурний, семантичний і прагматичний аспекти англомовних торгових назв (на матеріалі веб-сайтів мережі Інтернет) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. К., 2005. 20 с.

3. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? : словник-довідник. К. : Наукова думка, 2004. 202 с.

4. Ильина И. И. Лексико-семантическая и структурная характеристика каронимов (на материале названий волжских пароходов): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Самара, 1998. 23 с.

5. Исакова А. А. Эволюция прагмонимического пространства: структура, семантика, прагматика (на материале современной механонимии): автореф. дисс. ... доктора филол. наук: 10.02.19. Краснодар, 2008. 45 с.

6. Карпенко О. Ю. Хремотонімічний фрейм та фантазії ономастів навколо нього. *Studia Slovakistica*. Ужгород : Вид-во Олександрії Гаркуші, 2008. С. 169–176.

7. Карпенко Ю. О. Власні назви. Українська мова : Енциклопедія. К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 83–84.

8. Комолова З. П. Опыт количественного исследования прагмонимов (на материале товарных знаков СССР и США). *Вопросы терминологии и лингвистической статистики*. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1972. С. 50–60.

9. Курушина М. А. Відномастичні моделі товарних знаків та номенів у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2007. 16 с.

10. Международная классификация товаров и услуг / перевод под ред. Р. С. Восканяна и Б. П. Наумова. М. : ФИПС, 2015. 347 с.

11. Мордвинова Н. Г. Словесные товарные знаки алкогольных напитков (на материале русского, чувашского, французского, итальянского, испанского, немецкого и английского языков) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.20. Чебоксары, 2008. 28 с.

12. Сотникова Е. А. Ономастическое пространство названий парфюмерной продукции в русском языке : дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Елец, 2006. 259 с.

13. Ткаченко Г. В. Англомовні хремотоніми як лінгвокогнітивні феномени картини світу : дис. ... канд. філ. наук: 10.02.04. Одеса, 2012. 236 с.

14. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с.

15. Шестакова С. О. Лексико-семантичні інновації у системі української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2002. 241 с.

16. Яковлева О. Е. Семиотические типы прагматонимов современного русского языка (на материале номинаций продуктов питания): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Новосибирск, 2006. 21 с.

17. Янчишин А. М. Власні назви промислових товарів: типологія, походження і функціонування: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Хмельницький, 2019. 356 с.

Referenses

1. Bila, Ye. S. (2018), *English-speaking aromaton's: structural, semantic and cognitive measurements: Author's thesis [Anglomovni aromatonimy: strukturnyj, semantychnyj ta kognityvnyj vymiry: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk]*, Odesa, 21 p.

2. Vinaryeva, O. V. (2005), *Structural, semantic and pragmatic aspects of English-speaking trade names (on material of websites of the Internet): Author's thesis [Strukturnyj, semantychnyj i pragmatychnyj aspekty anglomovnykh tovarnykh nazv (na materiali veb-sajtiv merezhi Internet): avtoref. diss. ... kand. filol. nauk]*, Kyiv, 20 p.

3. Zhajvoronok, V. V. (2004), *Capital or small letter?: dictionary-reference book [Velyka chy mala litera?: slovnyk-dovidnyk]*, Naukova dumka, Kyiv, 202 p.

4. Il'ina, I. I. (1998), *Lexico-semantic and structural characteristic of karonyms (on material of names of the Volga steamships): Author's thesis [Leksiko-semanticheskaya i strukturnaya kharakteristika karonimov (na materiale nazvaniy volzhskikh parokhodov): avtoref. diss. ... kand. filol. nauk]*, Samara, 23 p.

5. Isakova, A. A. (2008), *Evolution of pragmonyms space: structure, semantics, pragmatics (on material of a modern mekhanonyms): Author's thesis [Evolutsiya pragmonimicheskogo prostranstva: struktura, semantika, pragmatika (na materiale sovremennoy mekhanonimii): avtoref. diss. ... doktora filol. nauk]*, Krasnodar, 45 p.

6. Karpenko, O. Yu. (2008). *Hrematonyms frame and imaginations onomast's around it [Khrematonimichnyj frejm ta fantaziyi onomastiv navkolo n'ogo]*, Studia Slovakistica, Vyd-vo Oleksandry Garkushi, Uzhgorod, P. 169–176.

7. Karpenko, Yu. O. (2004), *Own names [Vlasni nazvy]*, Ukrayinska mova: Encyklopediya, Vyd-vo «Ukrayinska encyklopediya» im. M. P. Bazhana, Kyiv, P. 83–84.

8. Komolova, Z. P. (1972), *Experience of a quantitative research of pragmonym's (on material of trademarks of the USSR and the USA) [Opyt kolichestvennogo issledovaniya pragmonimov (na materiale tovarnykh znakov SSSR i SShA)]*, Voprosy terminologii i lingvisticheskoy statistiki, Izd-vo Voronezh. un-ta, Voronezh, P. 50–60.

9. Kurushyna, M. A. *Onomastic models of trademarks and nominal in modern Ukrainian: Author's thesis [Vidonomastychni modeli tovarnykh znakov ta nomeniv u suchasnij ukrayinskij movi: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk]*, Kharkiv, 16 p.

10. (2015), *The international classification of goods and the services [Mezhdunarodnaya klassifikatsiya tovarov i uslug]*, FIPS, Moskva, 347 p.

11. Mordvinova, N. G. (2008), *Verbal trademarks of alcoholic beverages (on material of the Russian, Chuvash, French, Italian, Spanish, German and English languages): Author's thesis [Slovesnye tovarnye znaki alkogolnykh napitkov (na materiale russkogo, chuvashskogo, frantsuzskogo, italyanskogo, ispanskogo, nemetskogo i angliyskogo yazykov): avtoref. diss. ... kand. filol. nauk]*, Cheboksary, 28 p.

12. Sotnikova, E. A. (2006), *Onomastic space of names of perfumery products in Russian: Diss...* [*Onomasticheskoe prostranstvo nazvaniy parfyumernoy produktsii v russkom yazyke : diss. ... kand. filol. nauk*], Elets, 259 p.

13. Tkachenko, G. V. (2012), *English-speaking hrematonym's as linguo-cognitive world picture phenomena: Diss...* [*Anglomovni khrematonimy yak lingvokognityvni fenomeny kartyny svitu : dys. ... kand. fil. nauk*], Odesa, 236 p.

14. Torchynskyi, M. M. (2008), *Structure of onym's space of Ukrainian: Monograph* [*Struktura onimnogo prostoru ukrayinskoyi movy: monografiya*], Avist, Khmelnytskyi, 550 p.

15. Shestakova, S. O. (2002), *Leksiko-semantic innovations in the system of the Ukrainian nomination (on material ergonym's and pragmonym's): Diss...* [*Leksyko-semantychni innovaciyi u systemi ukrayinskoyi nominaciyi (na materialy ergonimiv i pragmonimiv): dys. ... kand. filol. nauk*], Kharkiv, 241 p.

16. Yakovleva, O. E. (2006), *Semiotics types of pragmatonym's of modern Russian (on material of the nominations of food): Author's thesis* [*Semioticheskie tipy pragmatonimov sovremennogo russkogo yazyka (na materiale nominatsiy produktov pitaniya): avtoref. diss. ... kand. filol. nauk*], Novosibirsk, 21 p.

17. Yanchyshyn, A. M. (2019), *Own names of industrial goods: typology, origin and functioning: Diss...* [*Vlasni nazvy promyslovykh tovariv: typologiya, pokhodzhennya i funkcionuvannya: dys. ... kand. filol. nauk*], Khmelnytskyi, 356 p.

М. Н. Торчинский,

*Хмельницкий национальный университет,
кафедра украинской филологии*

КОЛИЧЕСТВЕННАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НАЗВАНИЙ МАТЕРИАЛЬНЫХ ОБЪЕКТОВ

В статье установлено, что общее количество прагматонимов составляет 2 006 000, однако только 70 000 могут функционировать как единицы языка. Больше всего засвидетельствовано наименований домов и подобных сооружений (1 260 000), товаров (300 000) и отдельных предметов (260 000).

Ключевые слова: архитектуроним, количественная характеристика, порейоним, прагматоним, товароним, хрематоним.

M. M. Torchynskyi,

*Khmelnytskyi National University,
Department of Ukrainian philology*

QUANTITATIVE CHARACTERISTIC OF THE PROPER NAMES OF TANGIBLE OBJECTS

The article defines the approximate number of tangible objects – pragmatonyms. In this case number of features are taken into account: 1) we differentiated the nominations, verified in the language, among which there are a lot of outdated words, that are practically not used by the current speakers, and the names that are common in spoken language; 2) the dynamics of onomasticon is determined on the basis of the analysis of numerous works, which described different levels of the onymic vocabulary; 3) the chronological index is used for certain categories of proprietary units; it allows you to take into account the number of onyms

that existed in previous years, decades and even centuries; 4) the phenomena of polysemy, homonymy and synonymy, which appear in the onomastics in a peculiar way, are taken into account; 5) not only Ukrainian pragmatonyms, but also toponyms borrowed from other languages that people are actively using in Ukraine are recorded; 6) the number of components of the Ukrainian pragmatonyms has been determined separately, the number of the whole set of the proper names of tangible objects is clarified later.

Calculations were made on the basis of denotatively-nominative systematization of proprietary units. According to this systematization this onym field include: 1) architectural names are the proper names of buildings and other structures (1 420 000 total, of which 55 000 nominations can be attributed to the sphere of language); 2) hrematonyms – nominations of individual objects (26 000 total, of which 10 000 are confirmed in the language); 3) poreyonyms – the proper names of vehicles (26 000 total, of which only dozens of nominations function in the language); 4) tovaronyms – the proper names of objects intended for sale or exchange (300 000 total, of which no more than 4 000 nominations can be attributed to the sphere of language).

It has been established that the total number of pragmatonyms is 2 006 000, but only 70 000 of them can function as a unit of language.

Key words: architectural names, hrematonym, poreyonym, pragmatonym, tovaronym, quantitative characteristic.